ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА

Министарство финансија Републике Србије
Кнеза Милоша 20
11000 Београд

Предмет: Иницијатива за унапређење транспарентности и критеријума за коришћење средстава текуће буџетске резерве

Поштовани,

Транспарентност Србија указује на потребу за унапређењем правила и праксе у вези са коришћењем средстава текуће буџетске резерве, посебно у погледу критеријума за њихову доделу, образлагања одлука и доступности информација о поднетим захтевима и одобреним средствима.

Анализа решења о коришћењу средстава текуће буџетске резерве у 2026. години показала је да се из овог извора издвајају значајна средства за различите намене, укључујући трансфере градовима и општинама, финансирање редовног рада спортских савеза и помоћ верским заједницама.

Од 9. септембра до 10. октобра 2026. године, након расписивања парламентарних избора, градовима и општинама пренето је 1,6 милијарди динара из буџетске резерве, док је од почетка године до 10. октобра за укупно 13 градова и општина издвојено 3,36 милијарди динара. У истом периоду, Кошаркашки савез Србије добио је 1,55 милијарди динара, а Фудбалски савез Србије више од 811 милиона динара, за потребе означене као „редован рад“. Наведени подаци сами по себи не доказују да су појединачне исплате повезане са изборним процесом нити да нису биле оправдане. Међутим, њихов обим и структура указују на значај успостављања јасних правила која би омогућила да се за сваку доделу средстава утврде конкретна потреба, оправданост износа и разлози због којих се расход финансира из буџетске резерве, а не кроз редован буџетски поступак. Текућа буџетска резерва намењена је расходима који нису могли бити предвиђени у поступку припреме и доношења буџета, као и другим законом утврђеним случајевима. Њено коришћење зато треба да буде засновано на проверљивим разлозима, уз очување транспарентности и могућности јавне контроле. И Фискални савет је у својим анализама указивао на потребу за унапређењем система буџетске резерве, јаснијим условима за њено коришћење и већом транспарентношћу одлука. Сматрамо да би спровођење ових препорука допринело бољем планирању јавних расхода и одговорнијем управљању јавним средствима.

Имајући у виду наведено, Транспарентност Србија предлаже Министарству финансија да, у оквиру својих надлежности, размотри и предузме следеће мере:

1. Утврђивање јаснијих критеријума за доделу средстава

Да се прецизирају критеријуми и услови за коришћење текуће буџетске резерве, нарочито у случајевима када се средства додељују градовима и општинама, спортским савезима и другим организацијама. Критеријуми би требало да омогуће процену оправданости захтева, неопходности коришћења буџетске резерве и висине тражених средстава.

2. Унапређење образлагања одлука

Да се обезбеди да решења о коришћењу средстава текуће буџетске резерве садрже довољно конкретне и проверљиве информације о разлозима за доделу средстава, намени, кориснику и начину утврђивања износа. Када се средства одобравају због непредвиђених околности, потребно је навести околности које нису могле бити предвиђене у редовном буџетском поступку.

3. Објављивање документације и података о додели средстава

Да се на интернет страници Министарства финансија, на једном месту и у машински читљивом формату, објављују и редовно ажурирају информације о захтевима за коришћење текуће буџетске резерве, донетим решењима и реализацији одобрених средстава, у складу са прописима о приступу информацијама од јавног значаја и заштити података. Објављени подаци требало би да омогуће повезивање захтева, одлуке, корисника, износа и конкретне намене, као и праћење укупних издвајања за појединачне кориснике током буџетске године.

4. Смањење ослањања на буџетску резерву за предвидиве расходе

Да Министарство финансија, приликом припреме буџета и давања мишљења о буџетским захтевима, посебну пажњу посвети расходима који се понављају и чије се потребе могу унапред проценити. То се, између осталог, односи на финансирање редовног рада спортских савеза и понављајуће потребе локалних самоуправа. Такве расходе требало би, када је то могуће, планирати кроз редован буџетски поступак, уз одговарајуће образложење и одређивање приоритета.

5. Извештавање о коришћењу буџетске резерве

Да се размотри објављивање периодичних прегледа коришћења текуће буџетске резерве, који би обухватили расподелу средстава према корисницима и намени, најчешће разлоге за одобравање средстава, као и податке о расходима који се понављају. Такви прегледи омогућили би бољу процену да ли се буџетска резерва користи у складу са својом сврхом и идентификовање расхода које би убудуће требало планирати у редовном буџету.

Молимо Министарство финансија да нас обавести о свом ставу у вези са наведеним предлозима, као и о томе да ли су неке од предложених мера већ предвиђене важећим прописима или планиране кроз будуће измене прописа и унапређење праксе.

Транспарентност Србија сматра да би унапређење транспарентности и критеријума за коришћење буџетске резерве допринело већој предвидивости јавних расхода, равноправнијем поступању према потенцијалним корисницима и јачању одговорности у управљању јавним средствима.

Напомена: Иницијатива је такође достављена Влади Републике Србије, као и, ради увида, Одбору за финансије Народне Скупштине и Фискалном савету Србије.

У Београду,
3. новембра 2026.

Палмотићева 31, 11103 Београд
011 303 38 27
ts@transparentnost.org.rs
www.transparentnost.org.rs
transparencyser
Transparentnost.Srbija
Транспарентност Србија је пуноправни члан глобалне мреже Transparency International и њен акредитовани представник у Републици Србији